

Kuopion Vesi Liikelaitoksen vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen vahvistaminen Kuopion Veden toiminta-alueeksi**Va. Kaupunkisuunnittelujohtaja Ari Räsänen**
Kaupunkisuunnittelun tukipalvelut**Tiivistelmä**

Kuopion kaupunkirakennelautakunnalle esitetään, että lautakunta esittäisi kaupunginhallitukselle Kuopion Vesi Liikelaitoksen vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamisen Nilsin Pajuniemen alueelle.

Kaupunkirakennelautakunnan esitys on ollut lausunnolla ja nähtävänä 15.4.–15.5.2019 välisen ajan, jolloin valvontaviranomaisille on varattu mahdollisuus antaa lausunto ja Kuopion Vesi Liikelaitokselle sekä alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluksi. Kuopion Vesi vastustaa jyrkästi toiminta-alueen hyväksymistä alueelle. Kuopion Vesi ei ole esittänyt sellaisia vesihuoltolainmukaisia perusteita, että toiminta-alueella ei voida hyväksyä. Esitetyllä vesijohtoverkoston toiminta-alueella on jo rakennettu vesijohtoverkosto. Jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen osalta tavoitteellinen rakennusvuosi on vuoden 2019 loppuun mennessä.

1. Yleistä vesihuollosta

Vesihuoltoa ohjaa vesihuoltolaki (119/2001) myöhempien muutoksineen. Vesihuoltolain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutenkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi. Vesihuoltolain soveltamisen kannalta on keskeistä, mitkä alueet sisällytetään vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin. Yhdyskuntajätevesistä annettu asetus edellyttää taajamien sisällyttämistä vesihuoltolaitosten toiminta-alueen jätevesiviemäriverkoston piiriin.

Vesihuoltolain mukaan kunnan tulee kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten, laitoksille vettä toimittavien ja niiden jätevesiä käsittelevien sekä muidenkin kuntien kanssa sekä osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun. Lisäksi kunnalla on vesihuollon järjestämisvelvollisuus, jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat. Tällöin kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi.

Vesihuoltolain 8 § mukaan kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksyttyä toiminta-alueita vesihuollosta huolehtimiseen soveltuvan laitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan. Ennen toiminta-alueen muuttamista koskevan päätöksen tekemistä asiasta on vesihuoltolain 8 §:n mukaan tiedotettava riittävässä laajuudessa. Samassa yhteydessä on varattava valvontaviranomaisille

12.06.2019

mahdollisuus antaa lausunto sekä alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi.

2. Yleistä toiminta-alueista

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella tarkoitetaan aluetta, jolla vesihuoltolaitos vastaa vesihuoltopalvelujen toimittamisesta asiakkailleen. Kunnan alueella vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi. Toiminta-alueen tulee olla sellainen, että vesihuoltolaitos pystyy huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti sekä siten, että vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

Vesihuoltolaitoksella on toiminta-alueellaan velvollisuus huolehtia vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti. Vesihuoltolaitoksen huolehtimisvelvollisuudella tarkoitetaan verkostojen rakentamis- ja kunnossapitovelvollisuutta.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on taajama-alueella liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Liittymisvelvollisuuden ulkopuolelle jäävät ainoastaan rakentamattomat kiinteistöt. Kunnan ympäristösuojelunviranomaisen voi myöntää hakemuksesta toistaiseksi voimassa olevan tai määräaikaisen vapautuksen kiinteistön liittämisvelvollisuudesta.

Toiminta-alueen hyväksymispäätöksen yhteydessä on asetettava tavoitteellinen aikataulu toiminta-alueen eri osien saattamiselle vesihuoltolaitoksen verkostojen piiriin. Kysymyksessä on suuntaa antava aikataulu, jonka perusteella toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajat ja haltijat voivat arvioida, millä ajanjaksolla verkosto on tarkoitus ulottua heidän kiinteistöjensä läheisyyteen.

Vesihuoltolaitosten toiminta-alueen hyväksyy kunta. Kuopiossa toiminta-alueiden hyväksyminen on delegoitu kaupunginhallitukselle. Valvontaviranomaisille ja alueen kiinteistöjen omistajille sekä haltijoille tulee varata tilaisuus tulla kuulluiksi ennen hyväksymispäätöksen tekemistä.

3. Kuopion Vesi Liikelaitoksen vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alue

Kuopion Veden vesi- ja jätevesiviemäröinnin toiminta-alue Nilsiässä on hyväksytty vesijohto- ja viemäriverkoston toiminta-alue vuonna Nilsiän kaupunginvaltuustossa 11.10.2005. Kuopion Vedelle on hyväksytty vesijohto- ja viemäriverkoston toiminta-alue vuonna 2006 Maaningan alueelle, vuonna 2010 keskeiselle kaupunkialueelle, Karttulaan, Kurkimäkeen, Melalahteen, Kurkimäkeen ja Vehmersalmelle sekä vuonna 2016 Juankosken alueelle.

Kuntaliitosten myötä on Kuopion Vesi Liikelaitokselle tullut vesijohtoverkoston ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueita myös haja-asutusalueelle. Kuopion Vesi huolehtii vedenjakelusta ja jäteveden viemäröinnistä entisen Maaningan kunnan haja-asutusalueella.

4. Pajuniemen alue Nilsiässä ja perustelut keskistetyn jätevesiviemärin tarpeelle

12.06.2019

Osa Nilsin Pajuniemen alueen asukkaista on esittänyt Kuopion Vesi Liikelaitoksen jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamista Pajuniemen alueelle. Alue sijaitsee Kuopion Vesi Liikelaitos välittömässä läheisyydessä suunnittelutarvealueella ja alue on YKR-2017 mukaista taajama-aluetta. Suomen ympäristökeskuksen tuottama taajamarajaus YKR-2017 on Suomen virallinen taajamarajaus, jota Tilastokeskus käyttää tilastoinnissaan. Kunnalla on taajama-alueella vesihuoltolain mukainen vesihuollon (vesijohto ja jätevesiviemäriverkoston) järjestämisvelvollisuus.

Pajuniemen alue sijaitsee aivan Kuopion Vesi Liikelaitoksen vieressä. Tällä hetkellä Kuopion Vesi huolehtii Pajuniemen alueen talousveden jakelusta. Pajuniemen Vesi Oy luovutti 1990-luvulla rakentamansa vesijohtoverkoston omistuksen ja hallinnan Kuopion Vedelle vuonna 2017. Tällä hetkellä Pajuniemen alueella ei ole vesijohtoverkostolle hyväksyttyä toiminta-aluetta, vaikka alueen vedenkulutus on yli 10 m³/d.

Pajuniemen alueen kiinteistöt sijaitsevat pääosin ranta-alueella, joten olemassa olevien kiinteistöjen tulee kunnostaa kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät ympäristönsuojelulain ja Kuopion kaupungin ympäristönsuojelumääräysten mukaisiksi 30.10.2019 mennessä, mikäli kiinteistöt eivät sijaitse vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueella. Ranta-alueilla olevien kiinteistöjen on kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien täytettävä ohjeellinen puhdistusvaatimus, joka on peruspuhdistusvaatimusta tiukempi vaatimus. Pajuniemen alueelle on valmistumassa uusi omakotitalo, joka on tarkoituksenmukaista liittää suunniteltuun jätevesiviemäriverkostoon.

Ympäristön kannalta keskitetty viemärointi vähentää jätevesikuormituksen pääsyä vesistöön ja edistää valtioneuvoston hyväksymän vesienhoidonohjelman toimeenpanoa. Viemäriverkostojen ulkopuolinen asukas kuormittaa jätevesillään vesiä keskimäärin yhtä paljon kuin 6-8 viemäriverkoston piirissä asuvaa. Pajuniemen eteläpuolella kaupungin ylläpitämä uimaranta. Kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät rehevöittävät vesistöä ja muodostavat riskin uimaveden pilaantumiselle. Vuotavista ja heikosti hoidetuista kiinteistökohtaisista jätevesijärjestelmistä on mahdollista taudinaiheuttaja bakteerien pääseminen vesistöön.

Kuopion kaupunginvaltuuston vuonna 2013 hyväksymässä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on linjattu, että vesihuoltolaitoksia tulisi yhdistää suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Tavoitteena on, että vuoteen 2020 mennessä Kuopiossa toimisi neljä vesihuoltolaitosta. Tällä hetkellä Kuopiossa toimii 38 vesihuoltolain mukaista vesihuoltolaitosta sekä lukusia pieniä vesihuoltoyhtiöitä. Pajuniemen alueelle ei ole tarkoituksenmukaista perustaa uutta vesihuoltolaitosta, koska pienillä laitoksilla ei ole toimintaedellytyksiä vastata vesihuoltolain vaatimuksiin. Myös muiden vesihuoltolaitosten (vesiosuuskuntien) kuin Kuopion Vesi Liikelaitoksen ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa jätevesiviemäroinnin toiminta-aluettaan Pajuniemen alueelle.

Pajuniemen alueella sijaitsee Tahkolta- Nilsin taajama (jätevedenpuhdistamo) välinen paineviemäri. Kyseiseen paineviemäriin on jo nykyään mahdollista liittyä Pajuniemen itärannan alueen kiinteistöjen. Uutta, rakennettavaa runkoviemäriä olisi noin 1,1 kilometriä. Viemärointi toteutus olisi paineviemäroinnillä ja liitospiste olisi Tahko-Nilsin taajamapaineviemäriin hajuhaittojen välttämiseksi. Kyseinen runkoviemäri mahdollistaa seitsemän olemassa olevan rakennuksen ja yhden uuden rakennuspaikan liittymisen jätevesiviemäriin. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on noin 120 000 euroa. Strategisen maankäytön suunnittelulta saadun tiedon mukaan alueelle on mah-

12.06.2019

dollista saada yksi uusi rakennuspaikka. Kustannusarvio sisältää runkoviemärin, tonttijohdot ja kiinteistökohtaiset jätevedenpumppaamot. Alueelle on teknistaloudellisinta rakentaa jätevesiviemäriverkosto.

5. Kaupunkirakennelautakunnan esitys Kuopion Vesi Liikelaitoksen vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamiseksi Pajuniemen (Nilsin) alueelle, saadut lausunnot ja mielipiteet sekä Kuopion Vesi Liikelaitoksen kuuleminen

Osa Nilsin Pajuniemen alueen asukkaista on esittänyt Kuopion Vesi Liikelaitoksen jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamista Pajuniemen alueelle. Alue sijaitsee Kuopion Vesi Liikelaitos välittömässä läheisyydessä ja alue on YKR-2017 mukaista taajama-aluetta. Kunnalla on vesihuoltolain mukainen vesihuollon järjestämisvelvollisuus alueelle. Tällä hetkellä Kuopion Vesi huolehtii Pajuniemen alueen talousveden jakelusta, kun Pajuniemen Vesi Oy luovutti vesijohtoverkoston Kuopion Vedelle vuonna 2017. Pajuniemen alueella ei ole vesijohtoverkostolle hyväksyttyä toiminta-aluetta. Alueen vedenkulutus on keskimäärin 11 m³/vrk. Vesihuoltolain perustelujen mukaan vesihuoltolaitoksia tulisi olla pääsääntöisesti laitokset, jotka toimittavat vettä tai vastaanottavat jätevettä yli 10 m³ päivässä tai palvelevat yli 50 henkilöä. Näin ollen alueella tulisi olla vesihuoltolaitos, jonka toiminta-alue Pajuniemen alue myös olisi.

Kuopion kaupunkirakennelautakunnan Kuopion Vesi Liikelaitokselle tekevästä esityksestä vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamisesta Pajuniemen alueelle (Nilsin) on kuulutettu kaupunginvaltuuston määrittelemässä ilmoituslehdessä (Kuopion kaupunkilehti) ja esitys on ollut julkisesti nähtävänä 15.4.–15.5.2019 välisenä aikana Kuopion valtuustovirastotalolla ja kaupungin internetsivuilla jolloin valvontaviranomaisille on varattu mahdollisuus antaa lausunto ja Kuopion Vesi Liikelaitokselle sekä alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluksi. Teknisiä syistä johtuen nähtävänäoloaika pidennettiin 23.5.2019 saakka ja Kuopion Vesi Liikelaitokselle myönnettiin jatkoaika 31.5.2019 saakka lausunnon antamista varten

Lausunnot on pyydetty nähtävänä oloaikana seuraavilta viranomaisilta tai tahoilta:

1. Pohjois-Savon ELY-keskus (Y-vastuualue),
2. Kuopion kaupungin alueelliset ympäristönsuojelupalvelut,
3. Kuopion kaupunki/kaupunkiympäristön palvelu-
alue/ympäristöterveydenhuolto,
4. Kuopion kaupungin alueellinen rakennusvalvonta,
5. Kuopion kaupunki/kaupunkiympäristön palvelualue/strateginen maan-
käyttö
6. Kuopion Vesi Liikelaitos

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus sekä Kuopion kaupungin alueellinen rakennusvalvonta eivät antaneet lausuntoa. Kuopion alueellisilla ympäristönsuojelupalveluilla ja Kuopion kaupungin ympäristöterveydenhuollolla ei ollut huomautettavaa Kuopion Vesi Liikelaitoksen toiminta-alueen laajentaminen Nilsin Pajuniemen alueelle. Kuopion kaupungin strateginen maankäyttö on lausunnossaan todennut, alueella on tekeillä osayleiskaava, jossa on mahdollistettu täydennysrakentamista Pajuniemeen olemassa olevan kaupunkirakenteen jatkeeksi, mutta toteuttamisjärjestyksessä alue ei ole kiireisimpiä. Kokonaisuuden kannalta on järkevää, että alueen vesihuollosta vastaa vain yksi taho. Toiminta-alueen tarkistamisesityksestä jätettiin yksi mielipide, jossa pyydettiin kiirehtimään viemärin rakentamista

12.06.2019

alueelle. Kuopion Vesi vastustaa jyrkästi toiminta-alueen hyväksymistä alueelle. Toiminta-alue esityksestä saadut lausunnot Kuopion Vesi Liikelaitoksen kuuleminen sekä asukkaan mielipide ja niiden vastineet on esitetty liitteessä 2.

6. Kaupunkirakennelautakunnan esitys Kuopion Vesi Liikelaitoksen vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamiseksi Pajuniemen (Nilsä) alueelle saatujen lausuntojen ja Kuopion Vesi Liikelaitoksen kuuleminen johdosta perusteluineen

Kaupunkiympäristön kunnallistekninen suunnittelu katsoo, että Kuopion Vesi Liikelaitoksen vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamiseksi Pajuniemen (Nilsä) alueelle ei ole tarkoituksenmukista muuttaa Kuopion Vesi Liikelaitokselta saadun kuulemisen johdosta. Kuopion Vesi vastustaa jyrkästi toiminta-alueen hyväksymistä alueelle. Kuopion Vesi ei ole lausunnossaan tuonut esille, ettei Kuopion Vesi pystyisi huolehtimaan alueen vesihuollosta taloudellisesta ja asianmukaisesti.

Pajuniemen alueen vesihuolto on tarkoituksenmukaista ratkaista kokonaisuutena. Tämän vuoksi alueelle tulee hyväksyä sekä vesijohtoverkoston että jätevesiviemäriverkoston alue, siten että Kuopion Vesi Liikelaitoksen toiminta-alueen laajennos on saman suuruinen Pajuniemen epävirallisen toiminta-alueen kanssa. Alueella on vesihuoltolain mukaiset ympäristön- ja terveyden- suojelliset tarpeet sekä asukastarve keskitetyn vesihuoltopalvelun saamiseksi alueelle. Alueen vedenkulutus on keskimäärin 11 m³/vrk. Valtuuston vuonna 2013 hyväksymän vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaan yksi keskeinen tavoite on tavoite vesihuoltolaitosten toimintaedellytysten turvaaminen. Tavoitteena on vesihuoltolaitoskentän eheyttäminen ja laitosten yhdistyminen. Pajuniemen alueella kiinteistöjen itsensä järjestämää eli Kuopion Veden toiminta-alueen ulkopuolisina liittyjinä järjestämää vesihuoltoa ei voida pitää vesihuoltolain tavoitteiden toteuttamisen kannalta riittävänä, vaan tarvitaan vesihuollon palveluja.

Vesihuoltolain perustelujen mukaan vesihuoltolaitoksia tulisi olla pääsääntöisesti laitokset, jotka toimittavat vettä tai vastaanottavat jätevettä yli 10 m³ päivässä tai palvelevat yli 50 henkilöä. Näin ollen alueella tulisi olla vesihuoltolaitos, jonka toiminta-alueella Pajuniemen alue myös olisi.

Esitetyllä vesijohtoverkoston toiminta-alueella on jo rakennettu vesijohtoverkosto. Alueelle on teknistaloudellista rakentaa jätevesiviemäriverkosto. Näin ollen jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen osalta tavoitteellinen rakennusvuosi on vuoden 2019 loppuun mennessä. Asukkaat pyytävät kiirehtimään viemärin rakentamista alueelle, koska alueelle on rakentumassa uusi rakennus, jonka jätevesienkäsittely on tarkoituksenmukaisinta hoitaa keskitetyllä viemäroinnilla. Voimassa olevien Kuopion ympäristönsuojelumääräysten mukaan pohjavesialueilla, vedenhankintavesistöjen valuma-alueilla, ranta-alueilla, erityisen kuormittavissa kohteissa sekä alle 5000 m²:n rakennuspaikoilla on ohjeellisen puhdistustason lisäksi noudatettava ympäristönsuojelumääräysten mukaisia määräyksiä. Ns. hajajätevesiasetus ei koske vesihuoltolaitoksen viemäriverkostojen toiminta-alueella sijaitsevia kiinteistöjä. Viemäriverkostojen rakentaminen alueelle on teknistaloudellinen ratkaisu.

Kuopion Vesi Liikelaitokselle esitetty vesijohto- ja jätevesiviemärin toiminta-alueen osan laajennus Pajuniemeen sijaitsee pääosin sijaitse YKR 2017 mukaisella taajama-alueella. Suomen ympäristökeskuksen tuottama YKR-

12.06.2019

taajamarajaus on Suomen virallinen taajamarajaus. Näin ollen kiinteistöllä on liittymisvelvollisuus verkostoihin.

Vaikutusten arviointi	Ympäristö- ja yritysvaikutuksiltaan on positiivinen, kun vedenjakelun toimintavarmuus paranee ja jätevesilietteiden kuljetustarve vähenee, kun kiinteistöt liittyvät keskitettyyn viemärointiin. Kiinteistökohtaisiin järjestelmiin verrattuna vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon liittyminen takaa toimintavarmen jätevesienkäsittelyjärjestelmän ja saattaa puhdistetut jätevedet viranomaisvalvonnan alle. Viemäriverkoston rakentaminen myös parantaa pintavesien laatua.
Esitys	Kuopion kaupunkirakennelautakunnalle esitetään, että lautakunta esittäisi kaupunginhallitukselle Kuopion Vesi Liikelaitoksen vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueen laajentamisen Nilsin Pajuniemen alueelle.
Liitteet	1585/2019 Kuopion Vesi Liikelaitoksen vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston toiminta aluekartta 1585/2019 Lausunnot ja mielipiteet sekä niiden vastineet
Viiteaineisto	Valmistelija Päivi Rissanen etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi puh. +358 44 718 5303
Päätösehdotus	Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen Lautakunta hyväksyy va. kaupunkisuunnittelujohtajan esityksen.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

